
Розділ 1

ІСТОРІЯ ТА ПЕРСОНАЛІЇ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

УДК 378.124.2(09)

ПЕТРОВ О.М. – ВИДАТНИЙ ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНИ ЕКСПЕРТ

Яценко І.В., д.вет.н., академік АН ВО України, професор
Дегтярьов М.О., к.вет.н, доцент
Харківська державна зооветеринарна академія, м. Харків

Анотація. У цьому році ветеринарна громадкість України відмічає 140 – річчя з дня народження професора Олексія Михайловича Петрова – вченого, педагога, громадського діяча.

Історія кафедри ветеринарно-санітарної експертизи, як в цілому і історія Харківської державної зооветеринарної академії, пов'язана з трьома визначними датами: заснуванням в 1805 році Харківського Імператорського університету і створенням у ньому кафедри худоболікування, від якої бере свій початок Харківський ветеринарний інститут, а також в 1847-1848 р.р. заснуванням Південно-Західної учбової ферми, з якої починається історія Харківського зоотехнічного інституту офіційно відкритого в 1932 році. Ці два вузи у 1960 році об'єдналися у Харківський зооветеринарний інститут, на базі якого в 2001 році була створена Харківська державна зооветеринарна академія.

В 1908 році Харківському ветеринарному інституті на кафедрі патологічної анатомії почав працювати на посаді асистента Петров Олексій Михайлович. Через 4 роки він захистив магістерську дисертацію на тему: «Патологическая анатомия дистоматоза человека и животных».

В 1927 році Петров О.М. став засновником кафедри м'ясоведення, яка потім була перейменована в кафедру ветсанекспертизи, якою Олексій Михайлович завідував до 1941 року.

Професором Петровим було опубліковано і виконано більш 50 наукових робіт з питань морфології та ветсанекспертизи, зроблено 20 кандидатських дисертацій. Тематика робіт охоплювала ряд питань: зміни м'ясопродуктів при різній технічній обробці; при зберіганні в звичайних умовах; при низькій температурі; зміни морфологічного та фізико-хімічного складу м'яса; зміни в м'ясі та органах при інвазійних захворюваннях сільськогосподарських тварин; ветеринарно-санітарна експертиза м'яса при інфекційних захворюваннях тварин сальмонельозі, паразитарних інвазіях. Це був висококваліфікований в галузі патологічної морфології та ветсанекспертизи вчений. Принципова, чесна і скромна людина, багатогранна, ерудована особистість.

Ключові слова: історія ветеринарної медицини, Харківський ветеринарний інститут, професор О.М. Петров, ветеринарно-санітарна експертиза.

Актуальність проблеми. Історія ветеринарної медицини є одним з небагатьох

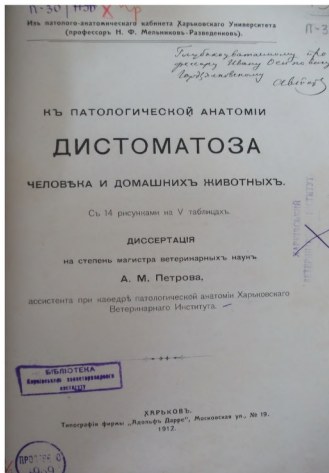

Рис. 1. Дисертація О.М. Петрова на тему: «Патологическая анатомия дистоматоза человека и животных»

Рис. 2. Професор Петров О.М. - завідувач кафедри ветеринарно-санітарної експертизи

дивовижних винятків, бо її не переписують, а пишуть покоління за поколінням. Це сторінки, сповнені боротьби, часом жертвованої за здоров'я людей та тварин. Історію пишуть не заради слави, а заради самого життя, і все, що робилось і робиться для цього, як правило, залежить від розвитку знань.

Про це свідчить і трудове життя професора Петрова Олексія Михайловича, видатного вченого, ветсанексперта, педагога, якому в цьому році ветеринарна громадкість України відмічає 140 - річчя з дня народження.

Матеріал і методи дослідження. Матеріалом для досліджень були наукові

фонди бібліотеки та музею Харківської державної зооветеринарної академії, а також Харківської національної бібліотеки ім. Короленка [1-5].

Результати дослідження. Серед імен, які збагатили біологічну та ветеринарну науки, особливо ветеринарно-санітарну експертизу, почесне місце займає видатний вчений педагог та гуманіст професор О.М. Петров.

Народився Олексій Михайлович 7 жовтня 1877 року в с. Биково Бірюченського повіту Воронежської губернії. Після закінчення Воронежської духовної семінарії, вступив в Харківський ветеринарний інститут, який закінчив у 1907 році з відзнакою. Почав працювати ветеринарним лікарем у Лебединському земстві Харківської губернії, потім завідував Люботинською губернською бактеріологічною лабораторією.

В листопаді 1908 року став асистентом кафедри патологічної анатомії Харківського ветеринарного інституту. В 1912 році захистив дисертацію на тему: «Патологическая анатомия дистоматоза человека и животных».

Олексію Михайловичу притаманна різноманітність наукових інтересів. Про це свідчать його наукові роботи: „Рак поджелудочной железы у собак” (1916 р.), „Морфология патологического жира паренхиматозных органов собак при заболевании чумой” (1916 р.), „О прижизненной окраске при сапе” (1923 р)

В 1917 році Олексій Михайлович почав читати студентам Харківського ветеринарного інституту курс «М'ясознавство» на кафедрі патологічної анатомії, а з 1927 року став засновником кафедри м'ясоведення у складі 3 чоловік: завідувач, асистент (Жерженко В.С.) та лаборант (Науменко А.П.).

В 1929 році кафедра була перейменована в кафедру ветсанекспертизи, якою професор О.М. Петров завідував до 1941 року – початку Великої Вітчизняної війни.

В 1932 році - надрукував перший підручник українською та російською мовами «М'ясознавство з основами технології м'ясних продуктів».

Рис. 3. Перший підручник А.М. Петрова «М'ясознавство з основами технології м'ясних продуктів»

В 1937 році професору Петрову О.М. без захисту дисертації Вченою радою Харківського ветеринарного інституту було присуджено вчену ступінь доктора ветеринарних наук.

Олексій Михайлович був видатним вченим, тонко і точно аналізував суспільні явища, знав умови життя та навчання своїх студентів, був чудовим педагогом, який завжди вмів дати корисну пораду студентській молоді і колегам по роботі.

Працюючи в Харківському ветеринарному інституті, Олексій Михайлович надавав допомогу іншим навчальним закладам: Харківському зоотехнічному інституту читав курс «Технологія продуктів тваринництва», Військово - господарській академії викладав курс «Технологія і товарознавство харчових продуктів», в Харківському інституті торгівлі - курс «Товарознавство продуктів тваринного походження».

Був одним з організаторів створення в Харкові відділення всесоюзного науково-дослідного інституту промисловості та брав участь у створенні технологічного факультету Полтавського інституту промисловості.

Помер професор Петров О.М. під час війни в 1943 році в Харкові від голоду.

Усім своїм життям Олексій Михайлович довів свою безмежну любов до України.

Висновки

Професор О.М. Петров зробив вагомий внесок в становлення кафедри ветеринарно-санітарної експертизи Харківського ветеринарного інституту. Він провів значну наукову та суспільну роботу, написав та опублікував 50 статей з питань морфології та ветеринарно-санітарної експертизи. Керував науковою та дослідницькою роботою, допомагав іншими навчальним закладам в організації викладання та проведенні наукової роботи у галузі якості продуктів тваринництва. Дослідження О.М. Петрова підлягають вивченню та оцінці значення в розвитку кафедри ветеринарно-санітарної експертизи при Харківському ветеринарному інституті.

Література

1. Історія Харківської державної зооветеринарної академії. 155 років // Міністерство аграрної політики України. Харк. держ. зоовет. акад.; Ред. кол.: В.О. Головка, Ю.Д. Рубан (голова), В.М. Кандиба та ін. – Х.: Золоті сторінки, 2006. – С. 10-11.
2. Петров А.М. М'ясознавство з основами технології м'ясних продуктів. – Х., 1932. - С. 1-307.
3. Петров А.М. К патологической анатомии дистоматоза человека и домашних животных. – Х.- 1912. С. 69.

4. Вербицький П.І. Історія ветеринарної медицини України / П.І. Вербицький, П.П. Достоевський, С.К. Рудик – Київ, 2002. – 423 с.
5. Яценко І.В. Постать професора Петрова О.М. в історії становлення кафедри ветеринарно-санітарної експертизи Харківського ветеринарного інституту / І.В. Яценко, М.М.Бондаревський, Н.П.Головко. Є.О. Сененко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини: Збірник наукових праць Харківської державної зооветеринарної академії:- Х.: РВВ ХДЗВА, 2014. - Вип. 29, частина 2. – С. 1-8.

**ПЕТРОВ АЛЕКСЕЙ МИХАЙЛОВИЧ – ИЗВЕСТНЫЙ ВЕТЕРИНАРНО – САНИТАРНЫЙ
ЭКСПЕРТ**

Яценко И.В., д.вет.н., академик АН ВО Украины, профессор
Дегтярев Н.А., к.вет.н., доцент

Харьковская государственная зооветеринарная академия, г. Харьков

Аннотация. В этом году ветеринарная общественность Украины отмечает 140 - ление со дня рождения профессора Алексея Михайловича Петрова - ученого, педагога, общественного деятеля.

История кафедры ветеринарно-санитарной экспертизы, как в целом и история Харьковской государственной зооветеринарной академии, связана с тремя выдающимися датами: образованием в 1805 году Харьковского Императорского университета и созданием кафедры лечения животных, от которой берет свое начало Харьковский ветеринарный институт, а также в 1847- 1848 г.г. созданием Юго-Западной учебной фермы, с которой начинается история Харьковского зоотехнического института официально открытого в 1932 году. Эти два вуза в 1960 году объединились в Харьковский зооветеринарный институт, на базе которого в 2001 году была создана Харьковская государственная зооветеринарная академия.

В 1908 году Харьковском ветеринарном институте на кафедре патологической анатомии начал работать на должности ассистента Петров Алексей Михайлович. Через 4 года он защитил магистерскую диссертацию на тему: «Патологическая анатомия дистоматоза человека и животных».

В 1927 году Петров А.Н. стал основателем кафедры мясоведения, которая затем была переименована в кафедру ветсанэкспертизы, которой Алексей Михайлович заведовал до 1941 года.

Профессором Петровым было опубликовано и выполнено более 50 научных работ по вопросам морфологии и ветсанэкспертизы, сделано 20 кандидатских диссертаций. Тематика работ охватывала ряд вопросов: изменения мясopодуктов при различной технической обработке; при хранении в обычных условиях; при низкой температуре изменения морфологического и физико-химического состава мяса; изменения в мясе и органах при инвазионных заболеваниях сельскохозяйственных животных; ветеринарно-санитарная экспертиза мяса при инфекционных заболеваниях животных сальмонеллезе, паразитарных инвазиях.

Это был высококвалифицированный в области патологической морфологии и ветсанэкспертизы ученый. Принципиальный, честный и скромный человек, многогранна, эрудированная личность.

Ключевые слова: история ветеринарной медицины, Харьковский ветеринарный институт, профессор А.М. Петров, ветеринарно-санитарная экспертиза.

PETROV – FAMOUS VETERINARNO - SANITARY EXPERT

Yatsenko I.V., d.vet.n., Academician AN association of Ukraine, Professor
Degtyarev N.A., k.vet.n.

Kharkiv State Veterinary Academy, Kharkiv

Summary. This year the veterinary community of Ukraine marks the 140th anniversary of the birth of Professor Alexei Mikhailovich Petrov - a scientist, educator, public figure. The History of the Department of Veterinary and Sanitary Expertise, as a whole, and the history of

the Kharkiv State Animal Veterinary Academy, is associated with three distinguished dates: the establishment of the Kharkiv Imperial University in 1805 and the establishment of the department of livestock treatment, which originates from the Kharkiv Veterinary Institute, as well as creation in 1847 - 1848 gg. South-Western Training Farm, from which the history of the Kharkov Zoo Institute was officially opened in 1932. These two universities were united in the Kharkiv Zoo Veterinary Institute in 1960, on the basis of which in 2001 the Kharkiv Zoo Veterinary Academy was established.

In 1908, the Kharkiv Veterinary Institute at the Department of Pathological Anatomy began working as assistant Petrov Alexei Mikhailovich. After 4 years, he defended his master's thesis on the theme: "Pathological Anatomy of Human Diseases and Animals."

In 1927 Petrov O.M. became the founder of the Department of Mankind, which was later renamed the Department of Veterinary Expertise, which Alexei Mikhailovich was in charge until 1941.

Professor Petrov had published and completed more than 50 scientific papers on morphology and veterinary examinations, 20 candidate dissertations were made. The topics covered a number of issues: changes in meat products with different technical processing; when stored under normal conditions; at low temperature; changes in the morphological and physico-chemical composition of meat; changes in meat and organs in the case of invasive diseases of farm animals; veterinary-sanitary examination of meat in infectious diseases of animals with salmonella, parasitic infestations.

It was highly qualified in the field of pathological morphology and veterinary expertise scientist. Principal, honest and modest man, multifaceted, erudite personality.

Key words: History of medicine veterinary, Kharkov veterinary Institute, Professor A.M. Petrov, veterinary sanitary examination.

УДК 637.5.09:02(048.8)

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОГЛЯД ПІДРУЧНИКА ПРОФЕСОРА ХАРКІВСЬКОГО ВЕТЕРИНАРНОГО ІНСТИТУТУ О. М. ПЕТРОВА «М'ЯСОЗНАВСТВО З ОСНОВАМИ ТЕХНОЛОГІЇ М'ЯСОПРОДУКТІВ» 1932 РОКУ ВИДАННЯ

Свириденко Г.В., директор наукової бібліотеки, galina@hdzva.edu.ua
Харківська державна зооветеринарна академія, м. Харків

Анотація. У статті зроблено бібліографічний огляд підручника професора Харківського ветеринарного інституту О.М.Петрова «М'ясознавство з основами технології м'ясопродуктів» 1932 року видання. Книга знаходиться в унікальному фонді наукової бібліотеки Харківської державної зооветеринарної академії та є першим підручником українською мовою з ветеринарно-санітарної експертизи, що дозволено метод сектором Наркомосвіти до вжитку як підручник для сільськогосподарських вишів.

Ключові слова. Петров, Харківський ветеринарний інститут, м'ясознавство, ветеринарно-санітарна експертиза, бібліографічний огляд, унікальний фонд, технологія м'ясопродуктів, Українська книжкова палата.

Актуальність проблеми. У 2017 році виповнилося 140 років з дня народження вченого-ветсанексперта, професора Петрова О. М. Довгий час біографія, науковий здобуток для співробітників і студентів Харківської державної зооветеринарної академії та для вчених інших сільськогосподарських вишів були невідомими та нажаль обмежувалися лише роками життя і праці. Після більш детального вивчення біографії вченого кафедрою ветеринарно-санітарної експертизи та судово-ветеринарної медицини нашої академії, автор вирішила зробити аналіз одного з підручників О. М. Петрова, як творчого доробку науковця.